

TYAs Trendindikator

KOMPETENSBEHOV

En undersökning om rekryteringsbehovet och andra frågor som berör åkerinäringen

Framtidstron ökar i transportbranschen

Förra årets Trendindikator från TYA genomsyrades av en osäkerhet inför framtiden. Flera av de tillfrågade åkerierna avvaktade att anställa på grund av coronapandemin. Ett år senare kan vi se en tydlig vändning.

34 procent planerar nu att nyanställa de kommande 6 månaderna, jämfört med 25 procent 2020. I antal handlar det om 1 923 lastbilsförare de kommande sex månaderna och på helåret totalt 4 029 förare. Mest benägna att nyanställa är företagen i Sveriges Östra och Sydöstra regioner, där 48 respektive 43 procent planerar att anställa för att möta efterfrågan på marknaden.

Det är också glädjande att se att hoppet tycks ha återvänt till branschen. På frågan om hur företagets framtidstro påverkats av pandemin svarar 38 procent att den inte påverkats alls, medan hela 29 procent uppger att den påverkats ganska positivt eller mycket positivt. Endast 4 procent uppger att framtidstron påverkats mycket negativt.

Störst utmaning upplevs det ha varit när det gäller vilken typ av uppdrag som företagen fått, där 68 procent anser att pandemin påverkat dem ganska negativt eller mycket negativt.

Trots krisen råder det fortsatt stor brist på lastbilsförare och när utvecklingen vänder kommer det att bli en ännu större utmaning. Redan i dag har vi drygt två sökande till varje plats på Transportprogrammet, och de förare som tar examen räcker inte till för att fylla behoven.

En spännande utveckling är ökningen av kvinnor i lastbilsföraryrket. 2019 var 12 procent av alla nyanställda kvinnor. Under 2020 har den siffran gått upp till 16 procent vilket väl stämmer överens med utvecklingen i gymnasieskolan.

Till sist vill jag bara tacka alla anslutna företag som svarat på vår enkät.

Petter Loblinder
Senior Projektledare, TYA

”Pandemin har visat hur avgörande transportnäringen är för att samhället ska fungera. Vi på TYA vill slå ett slag för vikten av att kommuner satsar på fler utbildningsplatser både på Transportprogrammet och på Yrkesvux.

TYA – Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd

Adress: Sundbybergsvägen 1,
Box 1826, 171 26 Solna.
Tel: 08-734 52 00. Fax: 08-734 52 02.
E-post: info@tya.se. www.tya.se

Innehållsförteckning

Kvinnorna i branschen	3
Utjämnning mellan regionerna	3
Rekrytering sex månader framåt	4
Rekrytering tolv månader bakåt	5
Rekryteringsproblem	6
Rekrytering av nyutbildade	6
Pandemins påverkan	7
3 frågor till Roger Ödebrink, Rosenlunds Åkeri	7

OM STATISTIKEN

Uppgifter om rekrytering och utbildning är insamlade från ett urval av de knappt 4 400 åkerier som är medlemmar i (eller enhetsanslutna till) Biltrafikens Arbetsgivarförbund, BA, eller i miljöföretagen. Urvalet omfattade 2 000 företag, varav 993 svarade på enkäten. Utifrån de inkomna svaren har samtliga BA-företags erfarenheter kring rekrytering och utbildning skattats och resultatet utgör underlaget för redovisningen i rapporten.

Datinsamlingen avseende 2021 års undersökning har genomförts under mitten av mars till och med mitten av maj 2021.

TYA samarbetar i detta projekt med Statisticon AB, www.statisticon.se

Kvinnorna i branschen

Andelen kvinnor som kör lastbil enligt årets rapport är 8 procent. Av de som anställdes förra året var 16 procent kvinnor, jämfört med 12 procent 2019. Flest kvinnor anställs i företag med mellan 10 och 99 anställda. Det vill säga inte i de minsta eller de absolut största företagen. Det är stor skillnad mellan regionernas rekrytering av kvinnor där region Övre mellan har varit framgångsrika och lyckats attrahera hela 24 procent medan andra regioner fortsatt har utmaningar.

Utjämnning mellan regionerna

Behovet av att rekrytera är störst i Östra och Sydöstra regionerna, där 48 respektive 43 procent av åkerierna planerar att nyanställa. I andra änden av skalan hamnar region Övre mellan och Nedre norra där 21 respektive 23 procent av företagen planerar nyanställningar.

När det gäller uppsägningar uppger 2 procent av åkerierna att de troligen kommer att säga upp minst en förare, mot 6 procent förra året. De stora variationer mellan regionerna i förra årets rapport har jämnats ut. Den enda region som sticker ut är Övre norra där 8 procent uppger att de troligen kommer att säga upp de närmaste månaderna.

Utjämnningen av siffrorna kan ha ett samband med att pandemin släppt lite av sitt grepp om landet. På frågan hur pandemin påverkat nysatsningar under 2020 svarar 40 procent att de inte påverkats alls, 18 procent att de påverkats positivt och 4 procent att de påverkats mycket positivt.

Vi behöver få in fler kvinnor i branschen. Vi ser att fler kvinnor söker, men fortfarande är 95 procent av lastbilsförarna män.

Åkare i region Sydvästra

- Kommer troligen anställa under de närmaste månaderna.
- Kommer troligen säga upp under de närmaste månaderna.

Övre norra
+ 36%
- 8%

Nedre norra
+ 23%
- 1%

Övre mellan
+ 21%
- 2%

Östra
+ 48%
- 1%

Mellersta
+ 33%
- 2%

Sydvästra
+ 35%
- 1%

Sydöstra
+ 43%
- 2%

Södra
+ 25%
- 2%

Fakta från undersökningen:

34%

av företagen behöver anställa lastbilsförare, totalt 1 923 personer

2%

av företagen behöver säga upp lastbilsförare, totalt 125 personer

47%

av företagen har rekryterat lastbilsförare under de senaste 12 månaderna, totalt 4 668 personer

16%

av de nyanställda är kvinnor, totalt 746 personer

29%

av de nyanställda har mindre än ett års erfarenhet

Rekrytering sex månader framåt

34 procent av de tillfrågade åkeriföretagen bedömer att de kommer att anställa under de kommande sex månaderna. I antal handlar det om 1923 lastbilsförare. Det är en tydlig vändning uppåt jämfört med förra året då 25 procent av

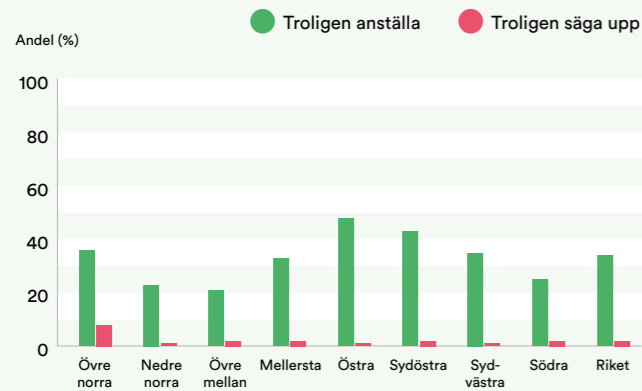
företagen uppgav att de planerade att anställa. Endast 2 procent av företagen bedömer att de kommer att behöva säga upp förare de kommande sex månaderna, jämfört med 6 procent 2020.

Rekrytering tolv månader bakåt

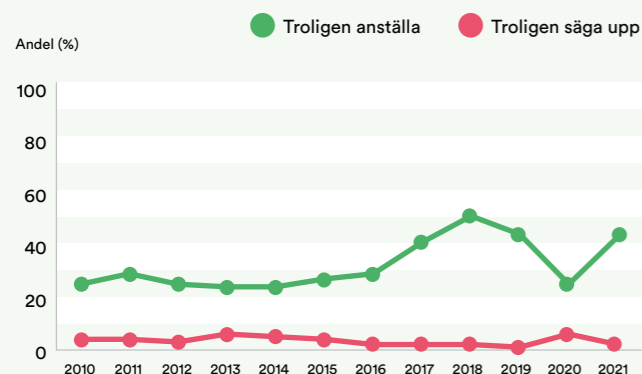
47 procent av företagen har rekryterat lastbilsförare under de senaste 12 månaderna, vilket är en minskning med 3 procent från föregående mätning.

Totalt rekryterades 4 668 personer;
3 922 män och 746 kvinnor.

Andel företag som troligen kommer att anställa och andel som troligen kommer att säga upp förare.

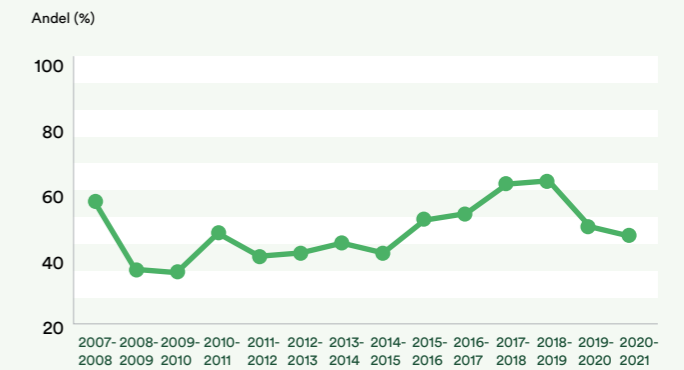
Bedömning av behovet av lastbilsförare under de närmaste sex månaderna. Andel företag som troligen kommer att anställa och andel som troligen kommer att säga upp förare, riket 2010–2021.

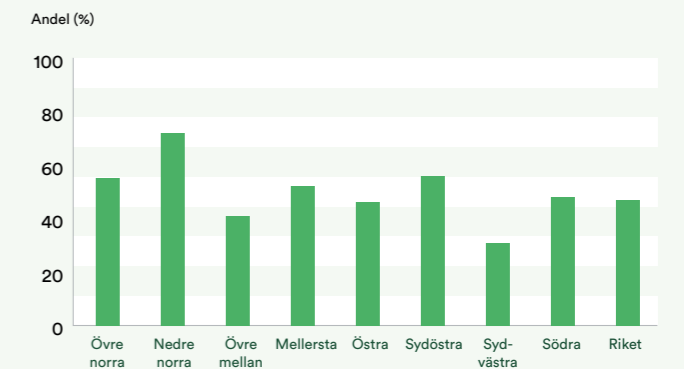
35%

av företagen i region Sydvästra behöver anställa lastbilsförare under de kommande sex månaderna.

Andel företag som rekryterat lastbilsförare under det senaste året (2007/08–2020/21).

Andel företag som rekryterat lastbilsförare under det senaste året, efter region.

Hur många lastbilsförare anställdes under de senaste 12 månaderna?

	Män	Kvinnor	Totalt
Övre norra	476 (77%)	139 (23%)	615
Nedre norra	266 (90%)	28 (10%)	294
Övre mellan	273 (76%)	88 (24%)	361
Mellersta	517 (84%)	97 (16%)	614
Östra	762 (85%)	132 (15%)	894
Sydöstra	404 (84%)	77 (16%)	481
Sydvästra	612 (86%)	96 (14%)	708
Södra	611 (87%)	90 (13%)	701
Riket	3 922 (84%)	746 (16%)	4 668

Rekryteringsproblem

Totalt hade 54 procent av företagen någon gång under de senaste 12 månaderna problem att rekrytera lastbilsförare, jämfört med 49 procent 2019. Det vanligaste problemet var att hitta någon med rätt yrkeserfarenhet vilket 31 procent uppgav. Men även att hitta förare med rätt yrkesutbildning har visat sig svårt enligt 17 procent.

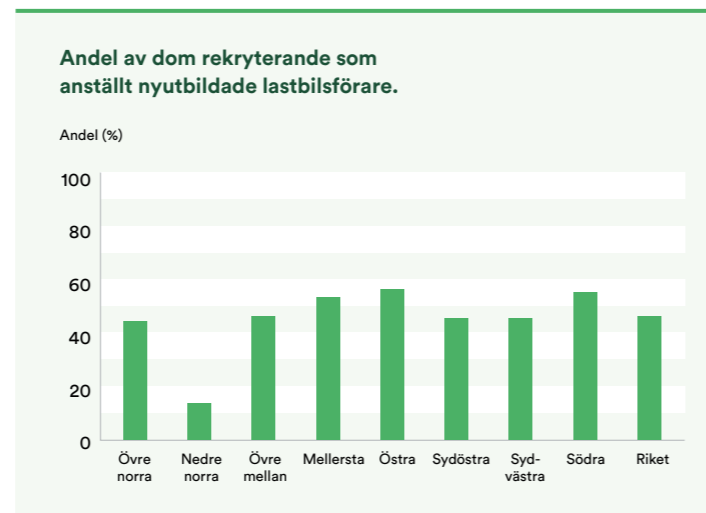
Andel företag per region som någon gång under de senaste 12 månaderna haft problem att rekrytera lastbilsförare.*					
	Svårt att hitta förare med rätt yrkesutbildning	Svårt att hitta förare med rätt yrkeserfarenhet	Inte haft problem med att rekrytera förare	Inte haft något rekryteringsbehov	Annat skäl
Övre norra	16%	32%	26%	31%	13%
Nedre norra	24%	49%	13%	30%	5%
Övre mellan	13%	18%	27%	40%	3%
Mellersta	20%	33%	26%	33%	3%
Östra	11%	25%	23%	40%	11%
Sydöstra	27%	38%	15%	28%	3%
Sydvästra	14%	33%	12%	48%	3%
Södra	21%	29%	15%	47%	4%
Riket	17%	31%	19%	39%	6%

* Flervalsfråga

Rekrytering av nyutbildade

47 procent av de företag som rekryterat det senaste året har anställt förare med mindre än ett års yrkeserfarenhet. Den totala andelen nyanställda förare med mindre än ett års erfarenhet är 29 procent, i antal är det 1 361 förare. Andelen nyanställda förare med mer än ett års erfarenhet är 71 procent. I antal är det 3 307 förare.

- 29 procent av nyanställda förare hade mindre än ett års erfarenhet
- 71 procent av nyanställda förare hade mer än ett års erfarenhet

3 frågor till ...

...Roger Ödebrink, senior advisor på Rosenlunds Åkeri i Jönköping med cirka 250 anställda.

Pandemins påverkan

På frågan om hur företagets framtidstro påverkats av pandemin svarar 38 procent att den inte påverkats alls, medan 24 procent uppger att den påverkats ganska positivt och 5 procent mycket positivt. Endast 4 procent uppger att framtidstron påverkats mycket negativt. Störst utmaning upplevs det ha varit när det gäller vilken typ av uppdrag som företagen fått, där 68 procent anser att pandemin påverkat dem ganska negativt eller mycket negativt.

1 Hur har verksamheten påverkats av pandemin, jämfört med hur du trodde att det skulle bli i början av krisen?

– Innan pandemin var det mycket prat om att vi var på väg in i en lågkonjunktur, och när corona slog till i mars 2020 var vi säkra på att godsmängderna skulle falla. Vi gjorde krisscenarier och permitterade en del medarbetare, men så här i efterhand skulle jag snarare säga att vi påverkats positivt av krisen, märkligt nog.

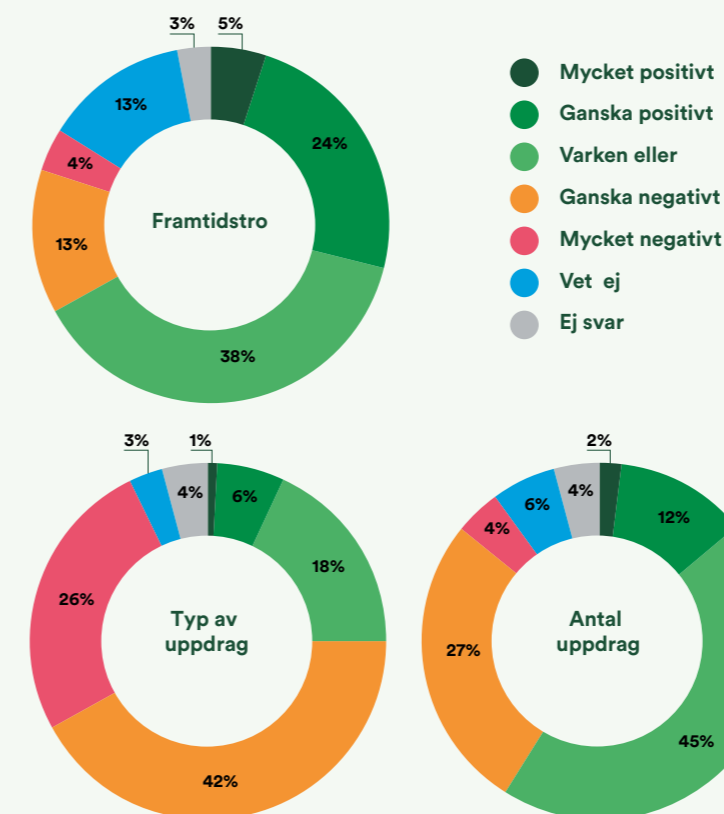
2 På vilket sätt?

– Vi har haft mer att göra än någonsin, med kraftigt ökande e-handelsvolymerna och hemleveranser på pall. Vi har till exempel kört ut växthus och byggmaterial till alla som fixat i trädgården i stället för att åka på semester. En del av verksamheten, ett lageruppdrag, stannade av helt i inledningen av pandemin, men där är det närmast hysterisk aktivitet igen.

3 Hur ser du på framtiden nu?

– Betydligt ljusare än för ett år sedan. Då gjorde oron och osäkerheten oss återhållsamma och avvaktande, nu är det i stället full fart framåt. Torsvik där vi verkar växer så det knakar med mycket lagerverksamhet och tredjepartslogistik. Den största utmaningen framåt är chaufförbristen. När man jobbar i ett logistiskt nav som Jönköping är det stor konkurrens om utbildad personal.

Hur bedömer du att pandemin har påverkat företaget vad gäller...

**Vi på TYA utvecklar anslutna företag och
medarbetare i morgondagens transportbransch.**

**Vi driver på utvecklingen för säkrare och mer
hållbara arbetsmiljöer.**

**Tillsammans med våra parter och företag,
dess medarbetare samt skolor och myndigheter
arbetar vi för att skapa Sveriges bästa jobb.**